Ч. 1 Второк 4 (16) січня 1894. Рік IV.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій години по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і з зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр

„Має і винен“.

Кождий купець і кождий поступовий господар знає, що то значить: „Має і винен“. Єсть то велика книга, в котрій, коли єї отворити, єсть в горі на картці з правого боку виписане великими буквами слово „Має“, а з лївого боку слово „Винен“; єсть то книга довгів, з котрої чи то купець, чи господар може кождої хвилї довідати ся, як стоять єго дїла. Звичайно з кінцем року робить ся з тої книги обрахунок, щоби уложити рахунок цїлого склепу або господарства і зробити білянс.

Такий річний обрахунок повинен робити собі не лиш кождий поодинокий чоловік, але й цїла суспільність, цїлий нарід, коли хоче знати, як стоять єго дїла. Ба, але такий обрахунок і уложенє білянсу лиш тогди можливі, коли заложить ся потрібну до того книгу, коли в нїй точно все записує ся. Годі-ж цїлій суспільности, цїлому народови, закладати на правду таку книгу, але у суспільности, у народу, єсть на то инший спосіб; у них єсть на то почутє народне, самосвідомість народна та розумінє загального добра народного і добра суспільности. В них то повинно записувати ся через цїлий рік всяке дїло народне, дїло підняте для загального добра, а тогди при кінци року можна би зробити обрахунок і уложити білянс. Возьмім же специяльний примір, возьмім за примір нас самих і приглянього ся, чи можемо взагалї зробити який обрахунок та що він нам показує.

На жаль мусимо сказати, що нам годі такий обрахунок зробити, отже й годі чогось довідатись. А чому? — бо у нас — скажім таки отверто собі в очи — нема тої важної книги, в котру би ми записували всї наші дїла народні, а коли й єсть яка, то лиха і в дуже великім неладї. Ми записуємо, або лиш, як то кажуть, пяте через десяте, або й зовсім нїчого не записуємо, а не записуємо длятого, бо не маємо що записувати, хиба лиш самі — довги. Дорібку не маємо майже нїякого, бо самі робимо дуже мало, чекаємо, аж хтось за нас зробить, або щось готове для нас спаде, коли вже не з неба, то бодай з — Відня. Коли-ж що й робимо, то цїла наша господарка — дика, зовсім без всякого пляну і майже без цїли. Звичайно вся наша робота кінчить ся на самих словах, коли вже не на пустих криках. Гляньмо н. пр. що у нас зроблено на поли просьвітнім? що на поли економічнім? Як працюємо для тої суспільности, для того народу, котрого беремось заступати? Просьвіта широких мас темного народу іде пиняво, бо нема до того ані одушевленя, ані ясно витиченої цїли. Ті, що повинні би бути сьвітилом, блукають самі та не знають виходу і в тїй блуканинї держать цїлий нарід, а коли їм случайно заблисне яснїйша гадка, то они зразу рвуть ся, а відтак стають в половинї дороги. Хиба-ж не так було з закладанєм філій та читалень „Просьвіти“? Нинї вже й ледви чути про ті, що позасновувано в першій хвили одушевленя; про заснованє нових нема що й казати.

Беремось осьвідомляти нарід. — Гаразд! Але робім то з ясною цїлию перед очима, зі зрілою розвагою та з такою повагою, якої вимагає так важне дїло. А тимчасом як то робить ся у нас? Скликуємо віча не на то, щоби нарід поважно і хосенно поучити, щоби єму подати раду і способи, як має добувати собі добра і свободи, але на то, щоби обкидати других болотом, щоб викликати пристрасти, котрі нїколи й нїгде хісна не приносили. Нам здає ся, що робимо тим патріотичне дїло, що будимо широкі маси до патріотизму, а забуваємо на то, або таки не хочемо того знати, що патріотизм, викликаний пристрастию гине разом з нею, ба що гірше, пристрасть таки зовсім єго убиває там, де він лише що зачинає родитись. Патріотизм розбуджений пристрастию — то поломінь, що в першій хвили бухне вправдї високо в гору, але відтак притахне, померкне і щезне, щоби вже більше не показатись. Такого дїла не можемо записати до нашого дорібку, а хиба лиш між довги.

Коли приглянемось добре цїлій нашій роботї народній, то побачимо, що она крутить ся майже лиш около самого т. зв. політикованя. Ми не знаємо нїчого більше, лиш політикувати. У нас уважаєсь першим дїлом патріотичним засновувати товариства політичні, але о заснованє товариств господарских, промислових і торговельних нема кому подбати. Ставимо ледви чи не на послїднім плянї то, що повинно у нас стояти на першім, бо наш нарід бідний, а з політикованя не стане ані ситий ані богатий. Зайти з ким в бесїду про економічну роботу, то він зараз покликуєсь на красні статути „Просьвіти“. Ну, добре. А чи богато на підставі тих статутів засновано шпихлїрів, кас позичкових та крамниць? І знов нема що записати до дорібку хиба лишь — довги!

Але чи є де то все записати? На жаль приходить ся сказати, що так, як би й не було де, бо ми по найбільшій части не хочемо того ани видїти, ані чути! Коли-ж тепер стоїмо як раз на входї до нового року, то першим нашим дїлом нехай буде заложити собі книгу рахун-

---

1)

Похатник.

(Повість з американьского житя — О. Руппіюса.)

Введенє.

Було то вечером в половинї вересня 1849. На лавочцї під деревами в парку проти Сіті-Галь в Ню-Йорку сидів недбало якийсь молодий мужчина. Він здоймив був з голови соломяний капелюх, а вечірний вітер роздував єго густе, темне волосе. Лїтна одїж на нїм була чистенька і елеґантного крою, а хустинка соломяної барви, завязана легенько на білім як сніг ковнїри, відбивала хорошо від єго легко опаленої грубої шиї. Красно закроєний ніс і чорний, добре виплеканий вус під ним, а над ним правильно зарисовані брови, надавали єму вид якоїсь паньскости; за то два зморщки при насадї носа і легко задоймлена в гору борідка вказували на єго твердий і рішучий характер.

Він водив доси без гадки очима по людех, що поквапно переходили площею; аж ось в однїй хвили спинили ся єго очи наряз на однїй точцї, котра, як здавало ся, звернула на себе єго особливу увагу. З Брадваю [1]) увійшла до парку якась із тих модно убираючих ся пань, що мешкають в сїй части міста, і завернула на бічну стежку, що ішла саме поприлавки, на котрій сидів молодий мужчина.

— Ось і знов она, а то вже третий вечер, як она в тїй самій порі сюди приходить! — сказав сидячий сам до себе. — Коли-б так у мене було пусто в голові, то я міг би собі подумати, що она в менї залюбила ся!

Панї підійшла близше. Зпід елеґантного капелюха виглядало сьвіже, чупурливе личко, а на маленьких, дрібку відхилених устах завис був усьміх вдоволеня, коли побачила того, що сидїв на лавцї. Ішла непевним кроком, бо не знала, що має робити; але нараз, як коли-б собі розважила, приступила близше і промовила стиха до молодого мужчини. Він того не сподївав ся і схопив ся, та був дуже заклопотаний, що не може нїчого відповісти; покивав лиш головою. Він знав, що она говорить до него по анґлїйски, але не розумів з того анї словечка. На єї устах проявив ся новий усьміх, трохи навіть, як єму здавало ся, за сьміливий; але що в тїй хвили підходив ще хтось третий, то она сказала лиш „Beg your pardon, Sir! [2])“ і обернула ся та пішла дальше.

Молодий мужчина здивований дивив ся за нею та лишь покивував головою, аж ось хтось ударив єго по плечи і опамятав єго.

— Добрий вечер, пане Гельмштедт, як же мають ся Ваша Високоблагородність? — відозвав ся голос приступившого, котрий якось дивно виглядав супроти сидячого. Він мав на собі якусь витерту сурдутину, позапинану аж під саму шию, а на голові старий, чорний капелюх, котрого криси ледви що денця тримали ся. — Видко, що ви подивляєте природу у всїх єї оказах — додав він показуючи головою за відійшовшою панею — дуже би менї жаль було, коли-б я вам може перешкодив!

— Нїчого не вадить — відповів тамтой і сїв знову на давне своє місце — мене лиш злість береізза того, що у мене така дурна голова, що не можу нїяк вивчитись по анґлїйски. Волочу ся тут вже два місяцї, а не можу ще зрозуміти анї одного питаня!

— Я вам то казав зараз з самого початку — сказав новий товариш і сїв собі на лавочку з такою великопаньскою недбалостию, як би який берлиньский поручник від ґвардиї. — Коли бо ви не хочете нїчого анї чути о моїй методї, як то можна скоро і основно вивчити ся якоїсь мови. Але от що! Може у вас єсть циґаро? Коло мене нинї якось случайно пусто, і годі було купити собі новий запас, а я волїв би й не обідати, як не викурити мого звичайного циґара.

Гельмштедт уже й наставив єму свою коробку з циґарами, той взяв собі одно, а відтак вишукав десь в кишени від камізельки сїрничку та закуривши, пускав незадовго з міною знатока синявий дим у воздух. — От видите —

[1]) Улиця в полудневій части Ню-Йорку, де єсть найбільший рух торговельний.

[2]) Читає ся: беґ юер парден, сер!“ — а значить: „Перепрашаю вас, пане; вибачте!“

кову: отворім очи, розбудім в собі почуте народне, оживім сомосьвідомість народну, а відтак загріймо серця і берім ся до діла, а може з кінцем року випаде обрахунок инакше.

Ото один примір спеціяльний, взятий із нас самих, а тепер другий загальнійший, взятий із цілої суспільности нашого краю. Як би на відстрашаючий примір для других оголосив Виділ краєвий, що внаслідок переведених люстраций розвязано більше як десяток рад громадских за всїлякі непорядки і надужитя. Факт сей треба записати на довг цілої суспільности і краю; сумний се факт, але щасте бодай, що книги рахункові цїлого краю ведуть ся в порядку і знаємо, як стоїмо.

Справи соймові.

Виділ краєвий предложив Соймови справоздане з діяльности департаменту громадского, а з него показує ся, що Виділ краєвий перевів в 1893 р. люстрацию у 18 містах і місточках, в 6 громадах сїльских і 9 виділах повітових.

Люстрация господарства міста Жовкви виказала поступ в упорядкованю адміністрациї міскої, завдяки енергії ново вибраного бурмістра і маґістрату. — Раду громадску в Краківци розвязано внаслідок великих непорядків в адміністрациї громадскій і установлено правительственного комісаря.

З причини непорядків і надужить в господарстві громади Гусятина переведено слїдство дисциплїнарне против членів зверхности громадскої а відтак зложено їх з уряду і засуджено на кошти цїлого поступованя. — З причини надужить в господарстві громади Тисьмениці зложено начальника громади з уряду а акти відступлено Прокураториї державній. — В господарці громади Освітима знайдено непорядки і завізвано зверхність і раду громадску, щоби їх усунула.

Люстрация, а відтак ліквідация маєтку громади Галича виказали, що в тій же громадї нелад з давна, надужитя і спроневіреня. Сума здефраудованих гроший, кромі тих гроший, що їх винні зложили підчас ліквідациї, виносить 3.400 зр., а то без сумніву лише мала частина з того, що спроневірено. Залеглости нестяганих чиншів виносять кільканайцять тисячь зр. і частина тих гроший пропаде певно. Длятого Виділ краєвий подав Намістництву внесенє розвязати раду громадску, зложити начальника громади з уряду і установити правительственного комісаря. Двох спроневірників уже увязнено.

З причини лихої господарки у громадї Тяжковичах на внесене Виділу краєвого Намістництво зложило з уряду заступника начальника громади.

В адміністрациї громади Мости великі найдено великий нелад з причини недатности начальника громади. Але що там нові вибори будуть незадовго, то Виділ краєвий не заряджував від себе нічого.

Задля неправильностий і крадежий у господарстві громади Старого Міста розвязано тамошну раду громадску. У Берестку має бути з тої самої причини рада громадска також розвязана. В Підгайцях найдено великі непорядки і загальний розстрій уряду громадского. Єсть надія, що новий бурмістер поправить сей стан.

Між членами заряду лїса громадского в Новім Торзї показала ся велика продайність і справа має тепер залагодити ся. — Переведено люстрацию, взглядно ліквідацию в сільских громадах: Затушин, Ставчани, Ясенів, Завишня, Воля радишівска, і в заряді майна громад чорнодунаєцких. Сї громади мають в Татрах до 7000 моргів лїса, а в заряді знайдено цілий ряд надужить та викрито спроневірене на 1020 зр., котру то суму випуватий вже віддав. Але єсть то лиш мала часть спроневірених грошей, бо задля браку всяких записок годі дійти правдивої суми. Виділ краєвий усунув там дотеперішний заряд і взяв той маєток під свій надзір.

Наконець переведено люстрацию виділів повітових: в Коломиї, Золочеві, Борщеві, Косові, Ниську, Старім Місті, Кольбушеві, Підгайцях і Бродах.

Комісия шкільна уконституувала ся в той спосіб, що вибрала предсїдателем пос. кн. Чарториского, пос. ґр. Ст. Тарновского заступником, а секретарями пос. Рея і Цьвіклїньского. Поодинокі реферати обняли: пос. В. Дідушицкий — школи народні і семинариї; школи середні — пос. Цьвіклїньский; діяльність департаменту просьвіти — Рей; петиций о зниженє лїт служби учителям народним — Цоль.

Перегляд полїтичний.

Часть ческих властителїв більшої посїлости відорвала ся від прочої шляхти ческої і зорґанізувала ся яко окрема партия та видала відозву, в котрій каже, що вертає до давної проґрами, якої придержувала ся шляхта і піде рука в руку з ческим народом. З партиями, з котрими сполучають єї лиш деякі засади, хоче она стояти в щирім порозуміню бодай що до деяких справ. Партия стоїть непохитно при ческім праві державнім і буде держати ся о полагодженє справи язикової та о абсолютну рівноправність. До сеї партиї, котру зорґанізував пос. Леонгарді, приступило 70 членів.

Нинї має розпочати ся в Празї головна розправа в процесї „Омлядіни". До розправи, котра буде тайна допущено 20 мужів довіря, між ними послів Енгля, Сокола і Бжезновского. До розправи завізвано 100 сьвідків.

В моравскім соймі поставили пос. Тучек і товариші внесене, домагаюче ся безпроволочного знесеня стану виїмкового в Празї. Підчас читаня сего внесеня вийшли були всї посли крім самих внескодавців. Маршалок Феттер усунув опісля се внесенє яко лежаче поза кругом діланя ческого сойму.

З Петербурга доносять, що російске міністерство комунікаций замовило за границию 250 льокомотив і кілька тисячів ваґонів. Головна часть тих замовлень припадає на Австрию.

Російске міністерство справедливости виготовило вже і предложило раді державній проєкт закона о введеню в цїлім обемі законів судових в цїлій Сибири з виїмкою судів присяжних. Рівночасно поступить наперед справа обмеженя вигнаня на Сибір.

Диктатор на Сицилії ґен. Морра Лявриано видав маніфест заказуючий привозити на остров всяку зброю і взиває мешканців, щоби они безпроволочно складали зброю, яку посїдають, в бюрах поліцийних. Видані паспорти на зброю стають ся від тепер неважні. Провина против того розпорядженя буде карана вязницею від 6 місяців до 2 лїт. — По заведеню стану облоги на Сицилії стало там тепер тихо, але

говорив він вигідно дальше — я тут ледви вісімнацять місяців довше як ви, а вже як у себе дома; знаю майже всї відносини в Ню-Йорку. Та й моє хвилеве положенє було би лїпше, коли-б не то, що мене в послїдних місяцях вчепило ся якесь правдиве нещастє. Насамперед одна із моїх знакомих, з котрою я разом мешкав, набила собі в голову, що менї не вільно програвати в карти єї грошей — а коли я на то не хотів пристати, то, подумайте собі, застаю одного дня по трохи бурливій ночи лиш пусті та голі стїни в хатї; забрала все і лишила мене от так, як стою. З біди перенїс ся я до бордінґгавзу [3]), але й з відси казали менї до тиждня виносити ся, бо я не мав чим заплатити, та ще проти всякого права забрали й то, що я мав при собі. Властителї готелїв стають тепер, бачите, таки направду простакуваті і занадто вже собі позваляють. Але я вже маю знов вигляди — говорив він дальше, пустивши двоє удачних колїсець з диму — то аж дивно, як тут людем подобаєсь великопаньскість!

На сї слова кинув Гельмштедт оком на поверховний вигляд свого товариша і ледви що міг здержатись від глумливого сьміху.

— Вам, видко, на сьміх збирає ся, що видите мене ось тут такого перед собою — говорив бесїдник звільна дальше — та що-ж дїяти, мій друже? Незадовго може й з вами буде таке саме, лиш що ви не будете знати таких способів, як я, як би то собі порадити. Ви марнуєте тепер час і гроші та шукаєте собі якоїсь такої посади, якої нема нігде в сьвіті. Вас опанувала така сама слабість, як і других образованих, молодих Нїмців, що сотками гинуть від неї що року. Рубати та копати їм не хоче ся, ремісла не знають нїкого, пустити ся на захід боять ся, а шукають ще собі лиш служби помічників купецких, писарів і т. п., не знаючи краєвої мови, що прецї річ найважнійша. То тягне ся доти, доки стає гроший, а надїя аж тогди їх опускає, коли в бордінґгавзї не хотять вже давати на борг. Бідують відтак ще якийсь час та волочать ся по улицях, а не оден з них, котрому не стає на стілько відваги, щоби взяти ся до сокири або станути за паробка на якійсь фермі [4]), скаче у воду і робить конець свому житю. А які-ж у вас, мій честний пане, способи на то, коли вам забракне готївки і коли вам не стане в пригоді якийсь незвичайний случай? Чоловік, бачите, не думає о біді, аж она загляне єму в очи.

Гельмштедт призадумав ся. — Ви, Зайферт, — каже він по хвили — видите все у чорних красках; я, бачите, вишукав собі за той час вже неодного приятеля, що обіцяв єсь менї помочи і думаю, що бодай на початок знайду щось такого, з чого буду міг жити, заким все урве ся. А нїби то у вас лїпші вигляди? — говорив він живо дальше; — ви, бачу, як той воробець, що умів другим радити, лиш сам собі не знав ради.

— Куди ви взяли ся! — відповів тамтой поважно стріпуючи попіл з циґара. — Ваші приятелї вам нїчого не поможуть; противно, скорше вас зруйнують, бо поможуть вам розтратити гроші. Спустїть ся на мій досьвід. Що до мене бідака, то побачите зараз, що то не так, як то ви собі думаєте. — Ви чей знаєте, що я мусїв втїкати з Нїмеччини задля моїх переконань, ну та й що случайно мав трохи довгів; але все-ж таки я привіз сюди з собою тілько готївки, що міг тут без жури гуляти кілька місяців. Не хвалю ся, але мушу сказати, що я научив ся скоро оцїняти тутешні відносини, особливо, коли побачив нещасливий конець двох моїх знакомих і, як то кажуть, понюхав письмо носом. Я постановив передовсїм зробити з себе Американця, заходив лиш до американьских шинків, а що не жалував гроший, то й зараз знайшов купу приятелїв. Они мали то собі за честь водити мене по своїх знакомих, а вже по перших пирах, на котрих не обійшло ся без шампана, та по кількох величавих прогульках рвали ся дївчата за „ґрафом", бо мене не звали инакше лиш ґрафом, і я вже мав всюди приступ, куди захотїв. До трох місяців вивчив ся я знаменито говорити по анґлійски і знав всї тайни Ню-Йорка — а то бачите, від нїкого не вивчиш ся того всего так скоро, як від ніжних дївчат та веселих хлопців. Але до чотирох недїль опісля не стало вже менї й гроший, мої приятелї, з виїмкою кількох, покинули мене, але моїм знакомим не так легко було обійти ся без „пана ґрафа"; кождая готова була дати менї поміч, щоби лиш бодай показати ся на улици з ґрафом. Так пережив я весело цїлий рік, аж ось нещастє хотїло, що мене вчепила ся якась креолька [5]); тамті другі погнївали ся на мене і через то став я таким, як ось мене бачите. Але менї то байдуже. Вже давнїйше намавляли мене кілька готелїв, пізнавши моє образованє, мої здібности та моє знаменитє знанє міста, щоби я став у них на службу; але я аж нинї на то рішив ся, бо суть, бачите, вигляди на будучність. Завтра дїбю торгу і маю

---

[3]) Бордінґгавзами називають ся в Америцї готелї, в котрих разом з помешканем наймає ся і стравунок.

[4]) Хутір, фільварок.

[5]) Слово іспаньского походженя (criollo), означає чоловіка з иншого племени а відтак Европейця родженого в Америцї.

за то підносить ся чим раз більше рух революцийний в тамій Італії. Коло місточка Масп в Неапольтаньскім появили ся в горах збройні ватаги і ведуть борбу з жандармами.

Новинки.

Львів дня 15 січня.

— З причини зміни правописи в „Народ. Часописи" мусимо для догідности читателів зробити тут маленьку замітку. Зміна ся дотикае в читаню головно лиш двох букв **і і ї**. Буква **і** есть завсїгди тверда і не мягчить попередної букви отже н. пр. в словах: ніс (носа), сіль (соли), лім (лому), не читае ся мягко як н. пр. ныс, сыль, лым, лиш завсїгди твердо. Буква **ї** есть завсїгди мягка, то значить, мягчить попередну букву, отже н. пр. слова: нїс (нести), лїд (леду) сїно, читають ся завсїгди мягко як: ньис, льид, сьіно; она (а так само букви: я, є, ю) може мягчити ще й другу попередну букву н. пр. в словах слїпий, снїг. Наконець буква ї виговорює ся на початку слова, на початку складу в слові і на кінци слова як: йі, отже пр.: їхати, поїду, мої, читае ся, як коли-б буля так написані: йіхати, по-йі-ду, мо-йі. Теперішна правопись не есть фонетична, як дехто каже, а есть то лиш улїпшена правопись етимольоґічна, оперта на виговорі в рускій мові; других правил еї, потрібних до писаня, треба навчити ся, а то можна вже дуже легко, значно лекше, як правил давнїйшої правописи. Правопись, котрої ми стали уживати, завело Міністерство просьвіти в школах.

— Іменовани. Повітовими судями іменовані адюнкти: Осип Карачевский в Цїшанові для Лопатина, Володислав Діммель у Львові для Судової Вишнї, Володимир Яновский в Бережанах для Бжозова, Лев Вентковский в Бережанах для Сїняви і Іван Киваровский в Мільници для Турки.

— Доповняючий вибір одного члена Ради повітової в Перемишли з групи громад сельских розписано на 16 лютого с. р.

— Кваліфікацийний іспит на народних учителів зачне ся в Терпополи дня 19 лютого с. р. До 10 лютого мае ся вносити відповідні поданя.

— Речинець до зголошуваня предметів на виставу краєву продовжено до 15 лютого с. р. По тім речинци зголошених предметів не будуть уже приймати.

— На будову руского театру зложили: Уряд громадский з Литвинова 10 зр., Данило Здріль з Яструбич 1 зр., Рада громадска в Яслї 10 зр. — О. Ал. Левіцкий з Камінного 1 зр., п. Левіцка 1 зр., брацтва сестриць і мущин по 1 зр., селяне з Камінного 2 зр. — На руки о. Зубрицкого з Боська зложили на театр: Н. Н. з Риманова 5 зр., Ев. Менцїньский 1·70 зр.; о. Калужняцкий з Загіря, о. Ґмитрик з Самбора, д-р Прислопский, пп. Антін Ґнєвош, Ів. Новаковский з Боська, Гільбріхт і Желевский з Сянока, о. Зубрицкий — кождий по 1 зр. Дрібними датками зібрано 5 зр. 30 кр. — отже разом 20 зр.

Дирекция товариства взаїмних обезпечень „Дністер" оповіщує: „В місяци грудню 1893 прибуло в товаристві взаїмних обезпечень „Дністер" 1049 поліс з обезпеченою вартостию 886.008 зр. в. а. Разом з попередними заключив „Дністер" до дня 31. грудня 1893 р., т. е. в першім роцї свого істнованя 15.105 обезпечень на загальну суму 10,142.307 зр. в. а. обезпеченої вартости. Всїх шкід приключило ся до того часу 89, і з виїмкою послїдної, котрої лїквідацию укінчено вже в місяци сїчни, всї виплачені. Сума всїх шкід виносить 18% від узисканої до того часу премії. З днем 1 сїчня 1894 вступив „Дністер" в новий рік адмінїстрацийний. Справоздане і рахунок за І рік будуть представлені на загальних зборах членів, котрі по мисли статута мають відбути ся у Львові в першій половинї мая 1894 р."

— Цікаву появу можна було бачити онодгі в ночи у Львові на улици сьв. Софії Довкола стовпа ґазової лїхтарні о годинї 10 стала бухати з землї поломінь, що сягала нераз і на метер високо. Дві годинї тревала ся поява, аж вкінци прибула сторожа огнева і присипала сей огонь піском. Мабуть рура ґазова в земли пукла і ґаз виходив на верх.

— Порошок — на злодіїв. Якийсь фабрикант в Будапештї з'явив ся онодгі в тамошній поліциї і сказав, що він мае порошок, котрим можна ловити — злодіїв. Річ була така: Фабрикант штучних, дорогих каменів Еміль Шредль добачив, що ему якийсь злодій день в день викрадає гроші з каси. Шредль пішов до професора хемії Телека і розповів то ему, а той дав ему якийсь порошок, котрим казав ему що вечера посипувати гроші. Той порошок мае то свойство, що закрашує руки на сипо, а коли їх мити водою, то они стають ще синїйші і краска не дає ся навіть милом змити. Зараз першого дня доглянув фабрикант, що ему не стае в шкатулці, призначеній на срібло, 80 корон; він скликав всю свою челядь і робітників та казав одному по другім мити при собі руки в воді. Оден із робітників не хотїв нїяк мити рук, а коли наконець вложив їх у воду, то они стали синї. Шредль приступив відтак до него і каже: Ти злодію! Робітник Іван Едеш, перепудив ся і зараз признав ся. Директор поліциї, Кольошварий, казав собі зараз дати на спробунок того порошку на — злодіїв.

— Ковбаски з людского мяса. В Порто-Алегро в Бразилії помер сими днями в кримінал злочинець Джусеппе Рамас, котрого трийцять лїт тому назад засудили були на цїле житє до вязниці за то, що він робив ковбаски з людского мяса і продавав їх. При розправі тогди сконстатовано, що Рамас убив 16 людий і поробив з них ковбаски.

— Скорочений ніс. Американьска часопись The Chronicle з 24 грудня м. р. описує таку американьску операцию. Міс (панї) Торнтон, новойоркска драматична артистка, родом з Каліфорнії, була би дуже гарна особа, як би не була погана з лиця, а радше не так з лиця, як — з носа. Ніс у неї подвійно римский, значить великий, як два носи римскі разом. Люди казали її, що як би і судити таку велику прикрасу лиця, все-ж лучше було би, як би та прикраса не була так велика. Жінки, звістно, нарід дуже дбалий о свою красу. А що міс Торнтон числила ся до гарної половини людского роду, отже не диво, що постановила скоротити троха свій ніс, бо занадто виставав понад лице. Пішла до лїкарів по раду. Ті сказали її, що ніс скоротити можна, але зістане великий знак. Торнтон воліла знак, ніж подвійно римский ніс, і пристала на операцию. Два лїкарі заняли ся тим, обтяли з обох сторін шкіру на носї, виняли кусень кости, потім зложили ніс на ново і казали її не виходити з хати якийсь час. Ще кілька днїв не минуло, а ніс почав гоїти ся; отже міс Торнтон буде тепер могла виступити перед людьми з носом нормально римским.

† Посмертні вісти.

— Михайло Подолиньский, бувший учитель академічної ґімназиї у Львові, а відтак у Бродах, помер дня 5 с. м. в закладі божевільних на Кульпаркові. М. Подолиньский належав свого часу до визначних представителів народного руху у Русинів, був в р. 1869 головою віденьскої „Січи," відбув подорож до Італії, стояв у близьких зносинах з українським письменником Кулїшем, а пізнїйше у Львові видав кілька цїнних розправ язикових (о чужих словах, о реформах правописи в Европі) і естетичних (о реалізмі), а також опис подорожі до Італії. Також переклав кілька повістий на руске, як Мертві душі, Батько Ґоріо, Обломов і и. — О. Іван Бородайкевич, парох в Погорилївці на Буковинї, помер в 78 роцї житя і 55 сьвященьства. — О. Михайло Дольницкий, парох в Зазулинцях, заліщицкого дек., помер дня 4 с. м. в 65 роцї житя. — Михайло Кравич, ученик 8. кляси дрогобицкої ґімназиї, упокоїв ся недавно.

Телеґрами.

Віллях 15 січня. Штайнвендер заявив на зборах виборців, що зложить мандат до Ради державної.

Рим 15 січня. Послїдної ночи були в Каррарі розрухи. Товпа впала до касарні і убила одного стражника акцизового, одного жандарма і одного чоловіка цивільного, а трох карабінерів покалїчила.

Турин 15 січня. В народнім театрі відбули ся при замкнених дверех збори социялїстичної партиї, на котрих протестовано против того, що дїє ся на Сицилії.

За редакцию відповідає **Адам Креховецкий**.

надію, що до двох лїт буду мати свій власний готель.

— А до чого-ж ви там наймете ся? — спитав Гельмштедт, сперши голову на руку.

— Як то до чого? — відповів Зайферт, відкидаючи недогарок циґара. — Буду людем помагати. Насамперед буду приїзджаючим з чужих сторін раїти добрий готель, а відтак як правдивий приятель і чоловіколюбець буду залагоджувати їм всїлякі орудки, що роблять ся потайком.

— Значить ся, ви будете простим мантїєм, помічником лихварским, зводником і т. и.

— А чого-ж ви захотїли, мій друже? Ми преці в Америці, а тут треба поважати всякий інтерес, що приносить гроші — лиш з дурноти кождий тут насьміхає ся. Впрочім можете межи нашими upper tens [6]) знайти неодного, що також не лїпше зачинав, а я страшенно тих людий поважаю.

Гельмштедт лиш зітхнув глубоко і закрив собі очи рукою. — А де-ж ви тепер мешкаєте, пане Зайферт, відколи ви випесли ся з бординґгавзу? — спитав він по хвили, як коли-б хотїв перервати мовчанє.

— Поки що, в готели парк! — була відповідь.

— Готель парк? — А де-ж то?

— То ви не знаєте, де той найбільший і найцїкавійший готель в Ню-Йорку? От, бачите, як ви ще мало знаєте! Ось дивіть ся, як далеко отся зелена мурава і ті дерева перед нами, так далеко сягає готель парк, а в ночи можете тут застати на кватирі всяке велике і мале нещастє з обох півкуль землї, бо тут нїхто не каже собі платити за нічліг. Там поза Сіті-Галь можу вам показати межи двома прекрасними деревами мою дотеперішну спальню. Шкода лиш, що там не дають і їсти. Але маю надію, що я вже завтра за то собі відшкодую, бо таки вже добре наголодував ся. А може ви готові зробити менї ту честь, запросити мене нинї вечером на вечерю? Я би охотно приняв то запрошенє!

Гельмштедт, що сидїв досн похилений, випростував ся і каже по хвили:

— Признаю ся, що я не сподївав ся того, щоби чоловік з таким вихованєм, як ви, упав так низько і бродив в такім плюгавстві. Скажіть менї, чи вам не огидло жити в такій підлоті?

Зайферт нїби усьміхав ся, нїби роздумував, а далї сягнув по коробку, що лежала на лавцї, і закурив сьвіже циґаро, а відтак каже:

— Зі становища засад нїмецкої моральности може й по вашій сторонї правда, але я держу ся зовсім засади догідности, яка лиш одна в Америці можлива, бо скоро лиш успіх поплачує, то все одно, якими дорогами іде ся до цїли. Я розумію, що вам то не подобає ся, бо ви ще дитина в Америці, але побачите пізнїйше, що тут все, навіть машина державна, опираєсь на тій самій засадї. Ходім же уже на вечерю, бо я жер би, як вовк.

Оба пустились іти, Зайферт все ще щось розповідав, а Гельмштедт ішов, хоч не радо, коло него.

(Дальше буде.)

---

[6]) Читає ся: „еппер тенс" а значить: „понад десятки" т. є. люде, що рахують гроші грубшими банкнотами, як десятки.

І Н С Е Р А Т И.

Найлучший і найздоровший

додаток до кави зернистої

Всюди можна дістати.

Поручена лікарскими повагами

для женщин, дітей, терплячих на жолудок

½ кільо 25 кр. (50 сотик.)

Неодходимою для кождого дому і кождого аматора кави єсть

Катрайнера-Кнайпа-Солодова Кава

зі смаком кави зернистої

Важне для кождої господині і матери!

Здоровлє і добробит родини лежать по найбільшій части в руках жінки і матери. До неї проте звертаємо просьбу, щоб спробувала і завела **„Катрайнера-Кнайпа-Солодову-Каву“**. Єсть то **найлучший, одинокий і що до натури найздоровший** додаток до кави зернистої. Жадна господиня не повинна довше бути обоятною на сю квестию, бож она має великаньске значінє так для **добробиту** як і **економиї**! В першім ряді подає ся, як **домовний продукт**, правдива **кава здоровля і кава родинна**! Сама в собі **з добрим смаком, здорова і поживна**, задержує **Катрайнера-Кнайпа-Солодова-Кава** яко додаток до кави зернистої єї улюблений аромат. Прошу зачинати від **одної третини додатку**, а після смаку можна й відтак підвисшити аж **до половини** і висше! Що за **велика ощадність** отже супротив всіх дотепер уживаних **суроґатів**, котрі раз що самі в собі суть неспоживні, надто ще дуже часто суть шкідливі здовлю, а в кождім разі суть лиш **средствами забарвляючими.** Що також кава зерниста сама пита, є „трутиною“ і справляє болї жолудкові і нервові, склонність до вибуху крови, трясенє рук і т. д., о тім знає кожда господиня. Як отже конечним мусить їй бути додаток, котрий по при **згадані добрі сторони усуває заразом здоровлю шкідливі дїйствія кави зернистої**. Нечуваний успіх від недавного запровадженя єсть найлучшим доказом сего.

„Катрайнера-Кнайпа-Солодова-Кава“ виробляє ся кромі того тепер так знаменито, що кожде відповідно до обставин улучщенє єї відпадає і лиш **з кавою зернистою разом змелену і наляну, можна приготовляти переважно в кождий дотепер уживаний спосіб.** Для хорих і слабовитих осіб, **а іменно для дїтий нема абсолютно знаменнтшого средства поживного як кава солодова**, котру меле ся, 5 мінут варить ся, відціджує ся і заправляє ся **медом** (або **цукром**) і **молоком.** Єсть **річею совісти** для кождої матери, щоби сего спробувала, а она і діти **без неї вже більше не обійдуть ся.**

NB. **Задля дешевих наслїдувань прошу уважати при закупні на назву** **Катрайнер** **Товари відважувані або в пакетах обчислених на обманьство прошу безусловно звертати назад.**

ВІДЕНЬСКА ФАБРИКА АМАЛІІ

поручає

найновійше патентоване начинє кухонне з вні ґальванічно нікльоване, у внутрі повлечене чистою і дуже тревалою емаліє́ю.

До набутя у Івана Шумана у Львові

площа Бернардиньска і у всіхъ більших торговлях зелїза.

Поручає ся

торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.